

Туристичка организација Грачанице-ТОГ

Адреса: Улица Цара Лазара
Тржни центар III спрат, Грачаница
www.togracanica.org
Email: togracanica@gmail.com
Телефон: +381668005522
+38649440976

**Истраживање тренутног стања у туризму
у општини Грачаница
2018.**

Увод

Током 2017. године, ТО Грачанице је имплементирала 6 пројеката са више од 100 активности које су битне за одрживи развој туризма у општини Грачаница. Све активности које су спроведене, укључујући промотивне кампање, побољшање сарадње са туристичким организацијама и агенцијама у региону, као и велики број догађаја, довели су до повећања броја домаћих и страних туриста.

Највећи број туриста је посетио нашу општину због манастира Грачанице, који је најпознатија туристичка атракција у општини. Међутим, са уређењем археолошког налазишта Улпијана (изградња пешачких стаза и постављање инфо знакова) и проглашењем Улпијане за археолошки парк, ова туристичка атракција постаје све привлачнија за туристе. Током 2017. године, више од 35.000 туриста посетило је манастир Грачаницу, док је око 20.000 туриста (углавном домаћих) посетило је археолошки парк Улпијану. Најпосећенији фестивал који је организовала ТО Грачанице, био је Међународни фестивал средњовековних вештина и заната Штит/Shield, са око 6.000 посетилаца.

Повећање броја туриста је утицало и на повећање прихода у смештајним објектима и ресторанима, што је потврђено резултатима истраживања које је спровела ТО Грачанице. Овим истраживањем, чије резултате можете прочитати у даљем тескту, анкетирано је 8 смештајних капацитета (хотела и мотела), 12 ресторана/пицерија и 5 кафића.

ХОТЕЛИ И МОТЕЛИ

Смештајни капацитети обухваћени истраживањем: **178 соба, 356 лежаја** (4 хотела, 4 мотела).

Ресторани који се налазе у склопу смештајних објеката имају следеће капацитете: **1126 места у ресторанима и 200 места у баштама и терасама.**

Ред. бр.	Назив објекта	Власник	Место	Капацитет ресторана/ тераса	Смештајни капацитети (собе/кревети)
1	Хотел Константин	Хранислав Перенић	Лапље Село	40	25/70
2	Хотел Грачаница	Андреас Вормсер	Грачаница	36	15/27
3	Хотел Улпијана	Милорад Николић	Грачаница	120/100	25/70
4	Хотел Емералд	Ибрахим Бацалију	Чаглавица	500	79/110
5	Мотел Вожд	Владимир Трајковић	Лапље Село	50/70	3/8
6	Мотел Арса	Милутин Арсић	Грачаница	50/30	4/8
7	Мотел Европа	Миљан Јовановић	Грачаница	80	15/33
8	Мотел Марков Конак	Ивана Грбић	Горња Гуштерица	250	12/30

Већина власника смештајних објеката је задовољна бројем гостију у 2017. години. Број реализованих ноћења и број туриста/гостију у ресторанима у оквиру смештајних објеката већи је него у 2016. години.

Просечна попуњеност смештајних капацитета у 2017. години је била **50.82%**.

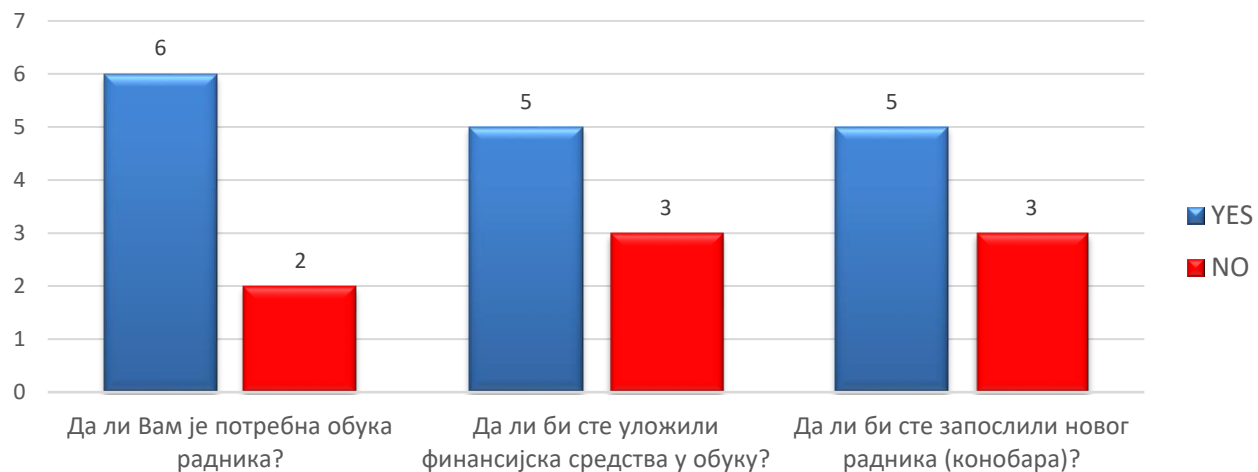
Укупно је реализовано око **65.000 ноћења са доручком (30% више него у 2016. години)**, док су приходи остварени од ноћења је достигли приближно **3.4 милиона евра** (скоро 1 милион евра више него у 2016. години; а износ је добијен према информацијама о просечној попуњености за сваки смештајни објекат током 2017. године). Највећи број ноћења остварен је у периоду од марта до новембра 2017. године.

Тренутно је у смештајним објектима запослено **241 радника, што је 67 радника (38%) више него у 2016. години.**

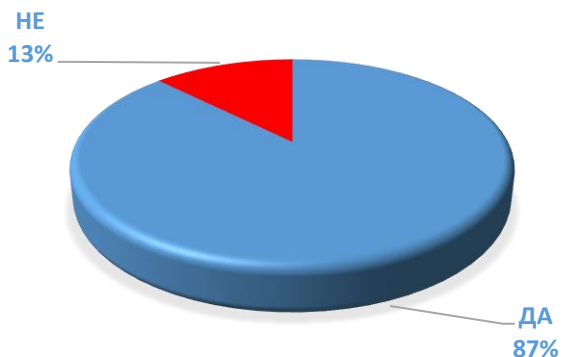
Конобара	Шанкера	Рецепционара	Менаџера	Кувара	Помоћно особље	Остало
83	13	26	20	47	29	23

Због све већег броја гостију/туриста, а самим тим и попуњености смештајних капацитета, постоји стална потреба за запошљавањем нових радника, посебно конобара и кувара. **6 од 8** власника смештајних објеката сматра да је неопходна обука њихових запослених, а **5 од 8** власника смештајних објеката би уложило у обуку конобара како би побољшали квалитет угоститељских услуга. **5 од 8** власника смештајних објеката би запослило нове квалификоване раднике са средњом угоститељском школом или са сертификатом за одређену позицију.

Обука и запошљавање радника

ДА ЛИ БИ СТЕ УВРСТИЛИ "ГРАЧАНИЧКИ ДОРУЧАК" У ЈЕЛОВНИК ВАШЕГ РЕСТОРАНА?

ТО Грачанице планира да у наредном периоду уради брендирање "Грачаничког доручка" па је због тога једно од питања за власнике смештајних објеката било: Да ли би сте уврстили "Грачанички доручак" у јеловник Вашег ресторана? Идеја о брендирању је врло добро прихваћена и 7 од укупно 8 власника смештајних објеката би уврстило Грачанички доручак у јеловник ресторана.

РЕСТОРАНИ И КАФЕ-ПИЦЕРИЈЕ

У туристичком регистру ТО Грачанице налази се 19 ресторана и кафе-пицерија, а овим истраживањем је обухваћено њих 12 са укупним капацитетом: **1592/144 места - столица (ресторан/башта)**.

Ред бр.	Назив објекта	Власник	Место	Капацитет ресторан/башта
1	Клуб Привредника	Небојша Јосифовић	Грачаница	350
2	Огњиште	Урош Стојановић	Грачаница	180
3	Механа	Душан Поповић	Грачаница	80
4	Драган	Срђан Милићевић	Лапље Село	150
5	Бела Виста	Бобан Ристић	Лапље Село	70/30
6	Завичај	Тања Костић	Грачаница	32/12
7	Ћао	Небојша Радловић	Лапље Село	50/50
8	Тропикана (кафе-пицерија)	Дејан Јанићијевић	Лапље Село	120
9	Матрикс (кафе-пицерија)	Новица Миловановић	Грачаница	80
10	Бахус (кафе-пицерија)	Ивица Димитријевић	Грачаница	60/28
11	Инсомнија	Јовица Дешић	Грачаница	350
12	Фратело (кафе-пицерија)	Синиша Мирковић	Грачаница	70/24

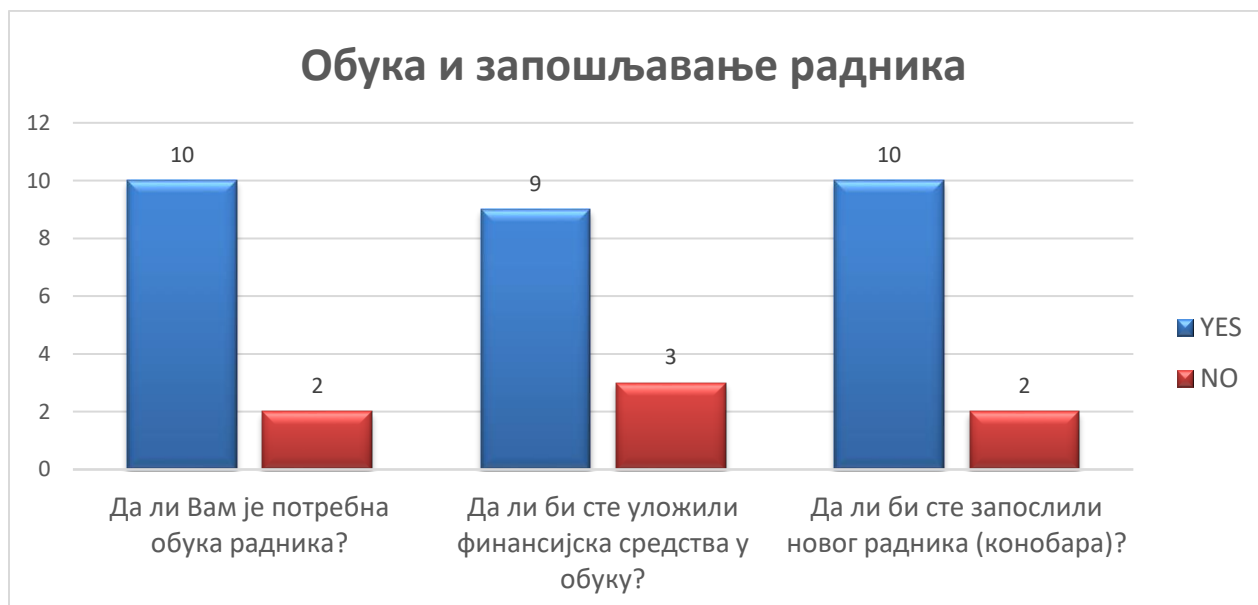
Већина власника ресторана и кафе-пицерија су **веома задовољни бројем туриста/гостију и приходом од услуга које су пружали током 2017. године** (при чему је највећи број домаћих туриста/гостију користио њихове услуге). На основу резултата истраживања из 2016. године, када је 75% власника било незадовољно бројем туриста/гостију и укупног прихода, може се закључити да је дошло до побољшања у односу на 2017. годину.

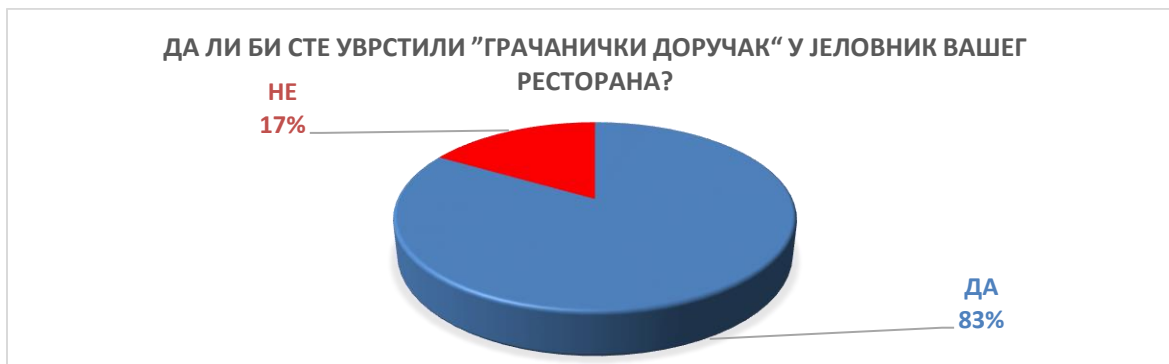
Тренутно је, у 12 анкетираних ресторана и кафе-пицерија, запослено **120 радника**.

Конобара	Шанкера	Менаџера	Кувара	Помоћно особље
41	21	10	33	15

Истраживање показује да постоји потреба за запошљавањем нових квалификованих радника са завршеном средњом угоститељском школом или сертификатом за дату позицију. Већина анкетираних власника угоститељских објеката сматра да постоји потреба за улагањем у обуку запослених и спремни су да у исту уложе. **10 од 12** власника ресторана/кафе-пицерија сматра да је неопходна обука запослених у њиховим угоститељским објектима, док је **9 од 12** власника спремно да уложи у обуку, како би побољшали квалитет услуге. **10 од 12** власника изразило је интересовање за запошљавање нових радника који су квалификовани за дату позицију (са сертификатом или завршеном средњом угоститељском школом).

У оквиру већ поменутог плана ТО Грачанице да брендира "Грачанички доручак", питали смо и власнике ресторана и кафе-пицерија: Да ли би сте уврстили "Грачанички доручак" у јеловник Вашег ресторана? Више од 80% угоститеља (10 од 12 власника) је одговорило потврдно.

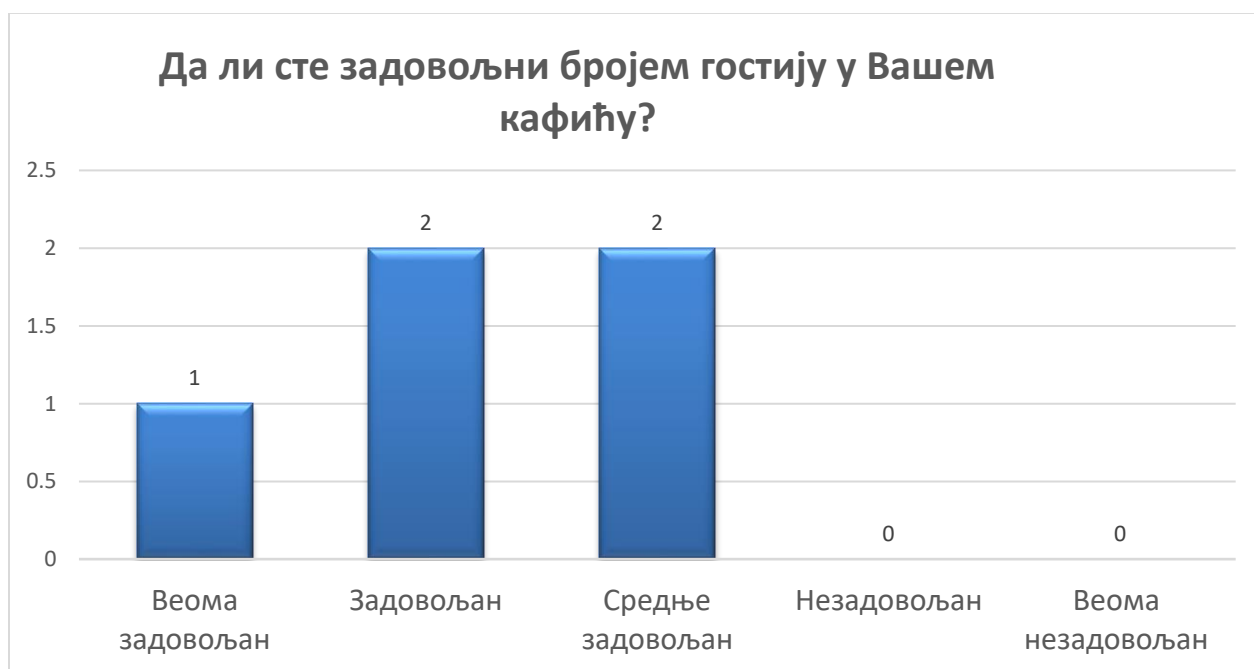

КАФИЋИ

У туристичком регистру ТО Грачанице налази се 7 кафића, а овим истраживањем је обухваћено њих 5 са укупним капацитетом: **450/40 места - столица (кафић/башта)**.

Ред бр.	Назив објекта	Власник	Место	Капацитет
1	Џингис паб	Милош Томић	Грачаница	40/12
2	Центар кафе	Томица Велић	Грачаница	90
3	Пивница Пивџан	Исак Воргучић	Грачаница	60
4	Старо место	Немања Дешић	Грачаница	200
5	Моја кафаница	Иван Шубарић	Грачаница	60/28

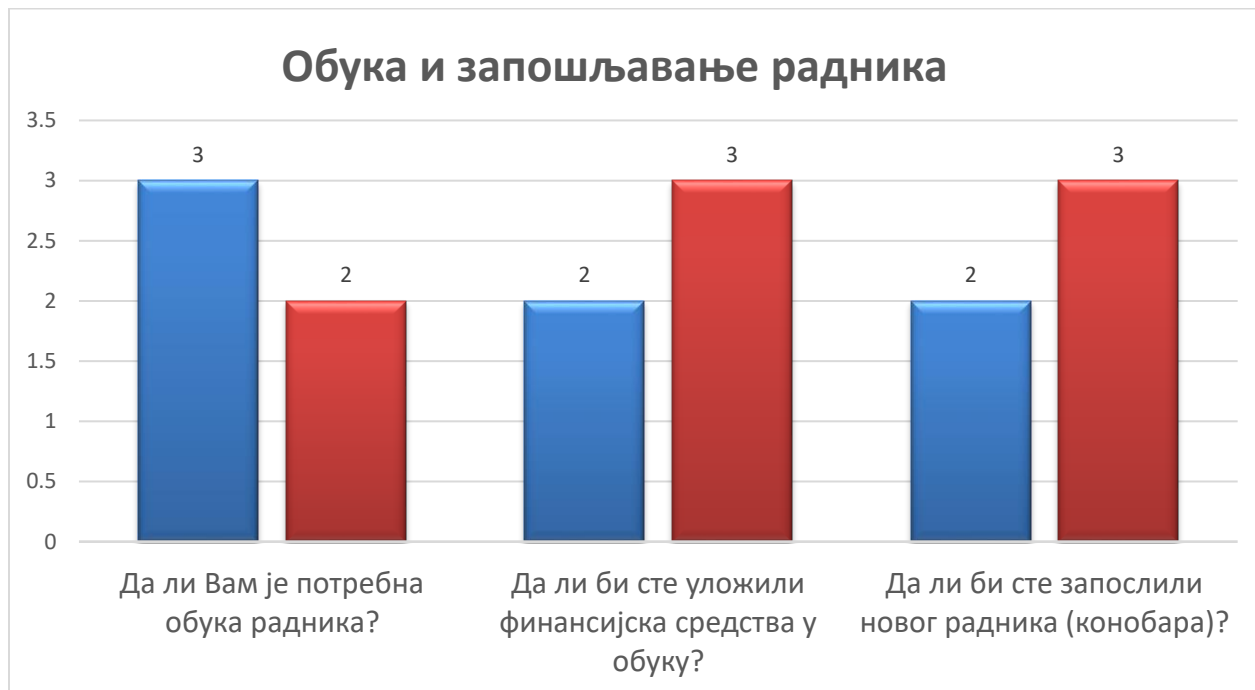
Већина анкетираних власника кафића задовољни су бројем туриста/гостију у 2017. години. Кафићи и пицерије углавном посећују домаћи туристи/гости.

У анкетираним кафићима тренутно је запослено **38 радника**.

Конобара	Шанкера	Менаџера	Помоћно особље
16	12	6	4

Истраживање показује да постоји потреба за запошљавањем нових квалификованих радника са завршеном средњом угоститељском школом или сертификатом за конобара. **3 од 5** сматра да је неопходна обука запослених у њиховим угоститељским објектима, али само **2 од 5** власника је заинтересовано да запосли нове квалификоване раднике и уложи у обуку.

Два власника кафића планирају да отворе кухињу и тиме прошире своје делатности и на ресторанске услуге. Њима је, такође, веома интересантна идеја брендирања "Грачаничког доручка" и дефинитивно би га уврстили у њихов нови јеловник.

ЗАКЉУЧАК

Грачаница као туристичка дестинација постаје позната и атрактивна на глобалној туристичкој мапи. Највећи допринос овој чињеници је манастир Грачаница (14. век) који се налази на УНЕСКО листи светске баштине. Због манастира Грачаница, туристи у Грачаници бораве само пар сати, јер је манастир био само успутно одредиште. Међутим, у 2016. години је са уређењем археолошког налазишта Улпијана и његовим проглашавањем у археолошки парк, Грачаница је од туристичког ресурса добила још један туристички производ, тј, туристичку атракцију која је приступачнија и интересантнија туристима. Истраживање је показало да је уређење Улпијане утицало на додатно задржавање туриста и повећање прихода у угоститељским објектима у општини Грачаница. Са изградњом нових туристичких атракција, организовањем међународних фестивала и креирањем нових туристичких производа, као што је то планирано у Стратегији развоја туризма општине Грачаница (2016-2021), туристичка понуда Грачанице ће се знатно проширити. Креирање додатног садржаја је од кључног значаја за дужи боравак туриста у Грачаници, а самим тим и повећање прихода од туризма.

Током 2017. године, више од 35.000 туриста је посетило манастир Грачаницу, док је око 20.000 (углавном домаћих) туриста посетило археолошки парк Улпијану. Најпосећенији фестивал који је организовала ТО Грачанице, био је Међународни фестивал средњовековних вештина и заната Штит/Shield, са око 6.000 посетилаца.

Још један врло важан фактор који је утицао на повећање броја туриста и бољи приход у сектору туризма, током прошле године, је повећање инвестиција у развој туризма од стране општине Грачаница, Канцеларије за питања заједница, Норвешке амбасаде, USAID АКТ LS програма и швајцарске донаторске организације Swisscontact. Током 2017. године, Туристичка организација Грачанице реализовала је 6 пројеката са више од 100 активности значајних за одрживи развој туризма у општини Грачаница. Све ове активности, укључујући промотивне кампање, побољшану сарадњу са туристичким агенцијама и организацијама у региону, као и велики број организованих догађаја на територији општине, утицали су на повећање броја домаћих и страних туриста. Поред тога, велики допринос развоју туризма дао је Дом културе Грачаница, који је прошле године реализовао велики број догађаја.

Резултати истраживања ТО Грачанице, којим је обухваћено укупно 25 угоститељских објеката, добијени су анкетирањем власника угоститељских објеката и на основу њих се може закључити следеће:

- укупан број запослених у угоститељским објектима је 399 (30% више него у 2016. години),
- 32% угоститеља је веома задовољно, 32% - задовољно, 28% - средње задовољно и 8% - незадовољно бројем гостију/туриста у њиховим објектима током 2017 године,

- више од 65.000 ноћења је реализовано у прошлој години (30% више него у 2016. години),
- укупан приход од ноћења у смештајним објектима на територији општине Грачаница је износи око 3.4 милиона евра (скоро 1 милион евра више него у 2016. години).
- највећи број ноћења је остварен у периоду од марта до новембра,
- на територији општине Грачаница не постоји средња угоститељска школа, па је због тога неопходна обука угоститељских радника како би се повећала могућност запошљавања младих и побољшао квалитет услуга,
- 76% (19 од 25) угоститеља сматра да је обука радника неопходна у циљу побољшања квалитета услуга,
- 64% (16 од 25) угоститеља је спремно да уложи у обуку њихових радника,
- 68% (17 од 25) угоститеља би запослило новог радника са сертификатом или завршеном средњом угоститељском школом,
- по мишљењу власника угоститељских објеката, најхитнија и најнеопходнија је обука конобара, јер су они у директном контакту са туристима/гостима (поред тога, већини угоститеља је неопходна и обука за рецепционере и куваре),
- већина власника угоститељских објеката је похвалила идеју и планове ТО Грачанице да брендира "Грачанички доручак", док је 76% (19 од 25) њих заинтересовано да исти уврсти у јеловник,
- сви власници смештајних објеката препознају потенцијал Међународног витешког фестивала Штит/Shield, док је 76% (19 од 25) њих заинтересовано да спонзорише фестивал.